

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 210/2017-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. apríla 2017 prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Gelenky Hencovskou, advokátska kancelária, Bajzova 2, Košice, pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 4152/2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. septembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 49 Er 4152/2009.

Sťažovateľ uviedol, že predmetom namietaného konania je exekúcia, ktorá je proti jeho osobe ako povinnému vedená na základe právoplatného exekučného titulu, ktorým je platobný rozkaz vydaný okresným súdom pod sp. zn. 36 Rob 364/2007. Poverenie súdnemu exekútorovi bolo vydané 8. januára 2010.

Sťažovateľovi bolo 1. apríla 2010 doručené upovedomenie o začatí exekúcie, proti ktorému podal námietky. Uznesením sp. zn. 49 Er 4152/2009 z 29. septembra 2010 okresný súd námietky sťažovateľa proti exekúcii a proti trovám exekúcie zamietol a exekúciu v časti 562,04 eur zastavil. Rovnako tak súd rozhodol aj o zastavení exekúcie *„v časti o zaplatenie 0,1 % denných úrokov z omeškania zo sumy 46,48 Eur od 20. 07. 2005 do 18. 07. 2006“*.

V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že *„Exekučný poriadok ukladá súdu povinnosť rozhodnúť o podaných námietkach v lehote 60 dní od ich doručenia, súd vydal rozhodnutie až po uplynutí takmer piatich mesiacov.“*

Sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu z 29. septembra 2010 podal odvolanie, ktoré bolo okresnému súdu doručené 20. októbra 2010.

Okresný súd predložil spis na rozhodnutie o odvolaní Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), a to až 15. júna 2011, *„čo predstavuje takmer osemmesačný odstup odo dňa doručenia odvolania sťažovateľa, a to aj napriek tomu, že v zmysle zákona je prvostupňový súd povinný predložiť vec nadriadenému súdu bez zbytočného odkladu“*.

Súdny exekútor vydal 11. mája 2011 upovedomenie o ďalších trovách exekúcie, proti ktorým podal sťažovateľ odvolanie doručené okresnému súdu 6. júna 2011. Sťažovateľ podal 17. júna 2011 aj námietky proti ďalším trovám exekúcie. Z toho dôvodu bol okresným súdom 21. júna 2011 krajskému súdu zaslaný dodatok. Krajský súd 25. novembra 2011 uznesením doručeným okresnému súdu 29. novembra 2011 vrátil vec súdu prvého stupňa na opätovné prejednanie.

Sťažovateľ 20. marca 2013 doručil okresnému súdu návrh na zastavenie a odklad exekúcie. Okresný súd 2. mája 2013 uznesením rozhodol, že námietky sťažovateľa proti trovám exekúcie zamietla. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 15. mája 2013. Rovnako tak uznesením z 2. mája 2013 okresný súd zamietol aj námietky sťažovateľa proti ďalším trovám exekúcie.

Sťažovateľ podal 12. júna 2013 proti uzneseniu okresného súdu z 2. mája 2013 dovolanie. Súdnemu exekútorovi bolo dovolanie sťažovateľa pre účely vyjadrenia doručené 22. júla 2013. Súdny exekútor doručil svoje vyjadrenie okresnému súdu 9. augusta 2013. Spis bol predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý uznesením doručeným okresnému súdu 5. novembra 2013 konanie o dovolaní sťažovateľa zastavil a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Okresný súd o návrhu sťažovateľa na odklad a zastavenie exekúcie z 20. marca 2013 rozhodol až uznesením z 21. mája 2015, teda „*po uplynutí takmer 26 mesiacov*“, pričom návrh sťažovateľa na zastavenie exekúcie, ako aj návrh na odklad exekúcie zamietol. Proti citovanému rozhodnutiu podal sťažovateľ odvolanie doručené okresnému súdu 17. júla 2015.

Podľa názoru sťažovateľa „*nekoncepčnou a sporadickou činnosťou súdu dochádza k porušovaniu jedného zo základných práva sťažovateľa garantovaného Ústavou SR v čl. 48 ods. 2. ako aj medzinárodných právnych predpisoch, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd*“.

Sťažovateľ vyslovil názor, že odôvodnenie vzniknutých prietáhov, „*ku ktorým zaujal stanovisko predseda súdu odpoveďou na sťažnosť sťažovateľa zo dňa 17. 07. 2015, nie je možné ospravedlniť nadmernou zaťaženosťou senátu. Nadmerné množstvo vecí v príslušnom senáte, by mohlo dočasne ospravedlniť vzniknuté prietahy len v tom prípade, keď sa za tým účelom prijali včas a adekvátne opatrenia.*“.

Zároveň podľa názoru sťažovateľa „*skutková, ako ani právna stránka veci neodôvodňuje päťročné prietahy v konaní. Prietahy v danom prípade nemohli vzniknúť na strane účastníkov konania, ale vznikli výlučne na strane súdu.*“.

Sťažovateľ navrhol vo veci rozhodnúť týmto nálezom:

„Okresný súd Košice II, v konaní vedenom pod sp. zn. 49Er/4152/2009, porušil práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

Okresnému súdu Košice II, v konaní vedenom pod sp. zn. 49Er/4152/2009 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 7.000 €, ktoré je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Košice II je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 355,73 Eur do 15 dní od právoplatnosti nálezu na účet právnej zástupkyne sťažovateľa.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej

zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak to je možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 dohovoru postupom okresného súdu v exekučnom konaní, v ktorom sťažovateľ vystupuje v procesnom postavení povinného.

Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, sa v petite sťažnosti domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva a práva vo vzťahu k celému exekučnému konaniu vedenému na okresnom súde.

Ústavný súd v tejto súvislosti už opakovane judikoval, že okresný súd nie je štátnym orgánom, ktorý vykonáva samotný výkon rozhodnutia, t. j. exekúciu (výnimkou je výkon rozhodnutia vo veciach maloletých), ale právomoc okresného súdu rozhodovať v exekučnom konaní (zasahovať do exekúcie vedenej súdnym exekútorom) nastáva po splnení zákonom ustanovených podmienok. Po právoplatnom rozhodnutí okresného súdu v konkrétnej veci v rámci exekučného konania sa jeho ingerencia do exekučného konania skončila, až kým znovu nevznikne potreba, aby v exekučnom konaní opäť rozhodoval exekučný súd. To znamená, že exekučný súd nemôže zodpovedať za potenciálne porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov spôsobené dĺžkou celého exekučného konania, ale iba za dĺžku jednotlivých „jeho rozhodovaní“ v rámci exekučného konania.

Z obsahu odôvodnenia sťažnosti je možné ustáliť, že sťažovateľ vytyka okresnému súdu nečinnosť v rámci rozhodovania o námietkach, ktoré doručil súdnemu exekútorovi 16. apríla 2010, a okresný súd o nich rozhodol až 29. septembra 2010.

Následne sťažovateľ vytyka okresnému súdu nečinnosť pri rozhodovaní o jeho návrhu na zastavenie a odklad exekúcie, ktorý doručil okresnému súdu 20. marca 2013 a okresný súd o ňom rozhodol až 21. mája 2015.

Nad rámec tvrdení sťažovateľa uvedených v odôvodnení sťažnosti ústavný súd dopytom na okresnom súde zistil, že na základe odvolania sťažovateľa rozhodoval o jeho žiadosti o zastavenie a odklad exekúcie sudca. Odvolanie sťažovateľ podal 17. júla 2015

a sudca okresného súdu o ňom rozhodol 15. decembra 2015. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 11. januára 2016. V čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (14. septembra 2015) teda na okresnom súde prebiehalo konanie o odvolaní sťažovateľa proti uzneseniu o zamietnutí jeho návrhu na odklad a zastavenie exekúcie.

Pokiaľ ide o úsek konania, v ktorom sa rozhodovalo o námietkach sťažovateľa, z obsahu sťažnosti vyplýva, že o jeho námietkach rozhodol právoplatne okresný súd uznesením z 2. mája 2013.

V súlade so svojou judikatúrou (II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, IV. ÚS 61/03, II. ÚS 298/06, II. ÚS 250/09) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

Na základe uvedeného možno konštatovať, že prípadná právna neistota v súvislosti s rozhodovaním o námietkach sťažovateľa proti exekúcii bola odstránená dávno pred podaním tejto sťažnosti.

Pokiaľ ide o nečinnosť okresného súdu pri rozhodovaní o návrhu na zastavenie a návrhu na odklad exekúcie, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného

práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd na takéto lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci. Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v zmysle citovaného článku ústavy nemožno preto bez ďalšieho vyvodzovať len zo skutočnosti, že štátny orgán dôsledne nepostupoval v zákonom ustanovených lehotách (I. ÚS 86/02, IV. ÚS 440/2012). Okrem toho prerokovanie veci bez zbytočných prietahov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, pokiaľ namietané porušenie tohto základného práva nedosahuje takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu (najmä predmet konania, teda čo je pre sťažovateľa v stávke) by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (IV. ÚS 242/07). V prípadoch, keď ústavný súd zistil, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhovel (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že v dôsledku dovolania sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí jeho námietok proti exekúcii a proti ďalším trovám exekúcie okresný súd o návrhoch sťažovateľa na zastavenie exekúcie a na povolenie odkladu exekúcie rozhodoval až po vrátení veci z najvyššieho súdu, teda po 5. novembri 2013. Rozhodnutie vydal vyšší súdny úradník okresného súdu 21. mája 2015, teda po 18 mesiacoch. V čase podania sťažnosti na ústavný súd rozhodoval už vo veci na základe sťažovateľom podaného odvolania sudca.

Sťažovateľ sa podľa zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov domáhal ochrany svojich práv podaním sťažnosti na priet'ahy v konaní predsedovi okresného súdu zo 17. júla 2015.

Predseda okresného súdu reagoval na predmetnú sťažnosť listom sp. zn. Spr 111/2015 z 22. júla 2015, v ktorom konštatoval priet'ahy v konaní a zároveň sa zaviazal konanie sledovať do jeho právoplatného skončenia.

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k názoru, že hoci sťažovateľ podal pred tým, ako sa obrátil na ústavný súd (14. septembra 2015), sťažnosť na priet'ahy v konaní, takéto využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde nepredstavuje dostatočný časový priestor na poskytnutie možnosti okresnému súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený jeho nečinnosťou, a preto sa javí ako čisto formálne.

Efekt sťažnosti adresovanej predsedovi súdu spočívajúci v poskytnutí ochrany právam sťažovateľa sa však napriek tomu prejavil v skutočnosti, že okresný súd vo veci rozhodol uznesením z 15. decembra 2015 (právoplatným 11. januára 2016), a teda ochrana právam sťažovateľa bola medzičasom poskytnutá aj zo strany okresného súdu.

Ústavný súd pri posudzovaní namietaných priet'ahov v konaní bral do úvahy aj špecifický charakter exekučného konania, ktorého predmetom nie je rozhodovanie o právach a povinnostiach ako takých, tak ako to je v civilnom, prípadne trestnom konaní, ale ide o vykonávacie konanie, ktorému predchádzalo rozhodovanie o právach a povinnostiach, ktorého výsledkom je spravidla rozhodnutie, ktoré sa má vykonať v exekučnom konaní.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že priet'ah v napadnutom konaní sám osebe nemá takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označeného základného práva a práva sťažovateľa, preto jej sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (podobne napr. I. ÚS 96/2011, III. ÚS 541/2011, III. ÚS 7/2015).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 ústavy).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. apríla 2017